

Ny viden

Selskab for Addiktiv Psykologi

December 2023

“Theory of mind” hos mennesker i behandling for alkoholproblemer.

Ideen om 'theory of mind' (TOM) ligner ideer som empati og mentalisering: det drejer sig om evnen til at sætte sig i andres sted og fortolke sine egne og andres oplevelser. Den største forskel er nok, at TOM er forbundet med eksempelvis autisme som forskningsstradition, mens mentalisering er forbundet med personlighedsforstyrrelser og empati med psykopati.

Specifikt arbejder man indenfor TOM med to slags TOM:

Kognitiv TOM, eller evnen til at se ting fra nogens perspektiv og se sit eget perspektiv udefra, og Affektiv TOM, eller evnen til at sætte sig ind i, hvordan man selv og andre føler.

Men hvad betyder det på rusmiddelrådet? Kan mennesker med rusmiddelproblemer forholde sig til deres egen og andres tanker og følelser lige så let som andre, og hvad sker der undervejs i et behandlingsforløb? Og hvad betyder det for det psykiske velbefindende og funktionsniveauet?

Nogle østrigske forskere satte sig for at besvare disse spørgsmål (Knopp et al, 2023).

De fulgte 175 patienter fra indlæggelse til udskrivning. TOM blev målt med én af de mest følsomme og præcise mål: en film kaldet Movie for the Assessment of Social Cognition (MASC). Filmen er uden ord, og forsøgsparticipanten (i dette tilfælde patienten), skal vurdere, hvad personerne i filmen tænker og føler ud fra fastlagte items.

Ved ind- og udskrivning gennemførte patienterne MASC-proceduren, og udfyldte en række standardiserede mål for psykiske symptomer (angst, depression og somatisering) og funktionsniveau)

Der kunne drages nogle hovedkonklusioner:

- Kognitiv TOM blev bedre undervejs: muligvis blev patienterne bedre til at læse andres intentioner og perspektiver som følge af behandlingen – muligvis fordi de kom ovenpå, efter at abstinenserne var kommet på afstand.
- Affektiv TOM var uændret. Hvor god eller dårlig man er til at læse følelser syntes altså ikke at blive påvirket. Dette skal måske ses i lyset af, at emotionel empati sjældent ændrer sig som følge af nogen behandling, inklusive psykoterapi.
- Depression og somatisering, men ikke angst, blev ændret mere, hos dem, der fra starten havde høj kognitiv TOM.

Selv om undersøgelsen ikke siger alt, hvad der kunne være værd at undersøge i forhold til affektiv og kognitiv TOM og rusmiddelproblemer, er den et nyttigt indspark.

Morten Hesse

Associate Professor

PhD

Referencer

Artiklen er open access og kan downloades gratis:

Knopp M, Burghardt J, Oppenauer C, Meyer B, Moritz S, Sprung M. Affective and cognitive Theory of Mind in patients with alcohol use disorder: Associations with symptoms of depression, anxiety, and somatization. J Subst Use Addict Treat. 2023 Nov 21;157:209227. doi: 10.1016/j.josat.2023.209227.“